

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 198/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ)
Συνεδρίαση της 29^{ης} Μαΐου 2014**

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Ιωάννης Σακελλαρίου, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Μιχαήλ Απέσσος και Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ, Παρασκευάς Βαρελάς, Ανδρέας Γραμματικός, Θεόδωρος Ψυχογιός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Παναγιώτης Σπανός, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Ευγενία Βελώνη, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Ευστράτιος Συνοίκης, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη και Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Ιωάννα Λεμπέση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. 58201/23-12-2013 έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων/ Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων/ Διεύθυνση Έγκρισης και Παρακολούθησης Επενδύσεων / Τμήμα Νομικής Υποστήριξης).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν, μετά την ισχύ του ν.3908/2011, παραμένει σε ισχύ το ειδικό καθεστώς ενισχύσεων για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων, που θεσπίστηκε με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, παρεπομένως δε, αν διατηρείται σε ισχύ το δικαίωμα υποβολής επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προς υπαγωγή στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, καθώς και αν υφίσταται υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να προβεί σε αξιολόγηση αυτών.

.....

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

1. 1. Στο άρθρο 2 του ΑΚ ορίζεται ότι «ο νόμος ορίζει για το μέλλον, δεν έχει αναδρομική δύναμη και διατηρεί την ισχύ του εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον καταργήσει ρητά ή σιωπηρά».

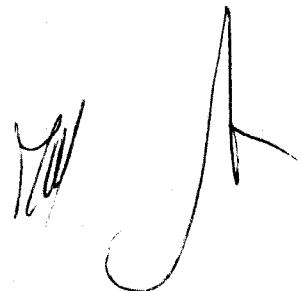
2. Στα άρθρα 1, 3, 7 και 9 του ν.3299/2004 (Α' 261), όπως αυτά ισχύουν, ορίζονται τα ακόλουθα :

«Άρθρο 1. Σκοπός και είδη παρεχόμενων ενισχύσεων

Με σκοπό την ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης παρέχονται σε επενδυτικά σχέδια τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

1. Στα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος Νόμου επενδυτικά σχέδια παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α) Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.

β) *Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.*

γ) *Φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των μη διανεμόμενων κερδών από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.*

δ) *Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο, για μια διετία, τμήματος του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, θέσεων απασχόλησης.*

2. *Τα ανωτέρω είδη ενισχύσεων παρέχονται εναλλακτικά ως εξής:*

α) *επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης,*

β) *φορολογική απαλλαγή,*

γ) *επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.*

3. *Στα ειδικά καθεστώτα που προβλέπονται στο άρθρο 9 μπορεί να γίνει συνδυασμός περισσότερων ενισχύσεων. Ως επενδυτικά σχέδια στα πλαίσια του παρόντος Νόμου θεωρούνται οι επενδύσεις, τα επιχειρηματικά σχέδια και τα προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.*

4.....».

Άρθρο 3. Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. *Στο καθεστώς των ενισχύσεων του Νόμου αυτού υπάγονται τα ακόλουθα επενδυτικά σχέδια, όπως αυτά προσδιορίζονται για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας, τα οποία κατανέμονται σε πέντε (5) κατηγορίες προκειμένου να οριστούν οι Παρεχόμενες ενισχύσεις.*

α) *Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα: i) ... ii)...*

β) *Επενδυτικά σχέδια στο δευτερογενή τομέα: i) ... ii)...*

γ) *Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού: i) ... ii)...*

δ) *Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα: i) ... ii)...*

ε) *Ειδικά επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων που ασκούν τις δραστηριότητες των περιπτώσεων (α) έως (γ) του παρόντος: i) ... xi) Επενδυτικά σχέδια υλοποίησης ολοκληρωμένου πολυετούς (2-5 ετών) επιχειρηματικού σχεδίου*

φορέων (για τους οποίους έχει παρέλθει πενταετία από τη σύσταση τους) των μεγάλων και μεσαίων μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων.....

στ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ορίζονται προδιαγραφές, όροι και προϋποθέσεις για την εξειδίκευση επενδυτικών σχεδίων των περιπτώσεων α' έως ε.».

«Άρθρο 7. Αρμοδιότητες και διαδικασίες εφαρμογής των ενισχύσεων

1..... 6. Οι αιτήσεις υπαγωγής εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς στους οποίους υποβάλλονται .....

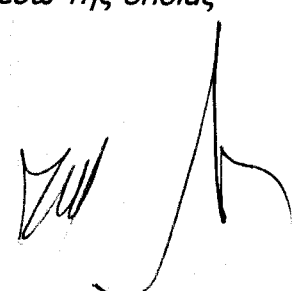
7. (α) Η διαδικασία εξέτασης κάθε αίτησης για υπαγωγή επένδυσης ολοκληρώνεται, από την αρμόδια υπηρεσία και την αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η δε απόφαση υπαγωγής εκδίδεται το αργότερο εντός μηνός από τη γνωμοδότηση της επιτροπής, εντός του οποίου δημοσιεύεται και η περίληψή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.....β) Οι διαδικασίες εξέτασης και υπαγωγής κάθε επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης από την αρμόδια υπηρεσία και την αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή ολοκληρώνονται το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η δε απόφαση υπαγωγής εκδίδεται το αργότερο εντός ενός (1) μηνός από τη γνωμοδότηση της επιτροπής, εντός του οποίου δημοσιεύεται και η περίληψή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.....».

«Άρθρο 9. Ειδικά καθεστώτα

1. Ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, καθώς και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού και στα πλαίσια ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, είναι δυνατόν να θεσπίζονται ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης περιφερειών της επικράτειας, ιδιαίτερα των νησιωτικών και ορεινών περιοχών ή τμημάτων τους ή ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων ή επενδύσεων του άρθρου 3, ιδιάζουσας σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Για την έκδοση κάθε προεδρικού διατάγματος πρέπει να έχει προηγηθεί η εκπόνηση ειδικής μελέτης σκοπιμότητας μέσω της οποίας να τεκμηριώνονται τα ανωτέρω...

2. Επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

Μεταποιητικές ή μεταλλευτικές επιχειρήσεις μόνο υφιστάμενων φορέων που απασχολούν τουλάχιστον 100 άτομα και ευρίσκονται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση μπορούν να υποβάλλουν ένα ολοκληρωμένο πολυετές (23 έτη) επιχειρηματικό σχέδιο διάσωσης και αναδιάρθρωσης, που θα περιλαμβάνει τον τεχνολογικό, διοικητικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό, την εξυγίανση και ανάπτυξή τους και ενδεχομένως τις απαραίτητες ενέργειες κατάρτισης των εργαζομένων.

Η υπαγωγή του επιχειρηματικού σχεδίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από προηγούμενη έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία καθορίζει τις προδιαγραφές, τις προϋποθέσεις, το είδος και τους όρους της ενίσχυσης, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 244 της 1ης Οκτωβρίου 2004, σ. 2). Συμπληρωματικά για τα επιχειρηματικά σχέδια της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις για τις διαδικασίες και τα όργανα ελέγχου του παρόντος νόμου».

Σημειώνεται ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 9 τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.4α ν.3631/2008, Α' 6 , υπό την αρχική της δε μορφή είχε ως εξής:

«2. Επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης

Μεταποιητικές ή μεταλλευτικές επιχειρήσεις μόνο υφιστάμενων φορέων που απασχολούν τουλάχιστον 100 άτομα και ευρίσκονται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση μπορούν να υποβάλλουν ένα ολοκληρωμένο πολυετές (23 έτη) επιχειρηματικό σχέδιο διάσωσης και αναδιάρθρωσης, που θα περιλαμβάνει τον τεχνολογικό, διοικητικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό, την εξυγίανση και ανάπτυξή τους και ενδεχομένως τις απαραίτητες ενέργειες κατάρτισης των εργαζομένων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζονται οι προϋποθέσεις και όροι που πρέπει να συντρέχουν στην επιχείρηση, ώστε αυτή, κατά την κρίση της αρμόδιας υπηρεσίας και γνωμοδοτικής επιτροπής, να θεωρείται ότι ευρίσκεται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση, προκειμένου να είναι δυνατή η εξέταση και υπαγωγή στις ενισχύσεις της παρούσας παραγράφου του επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα είδη και

τα ποσοστά των ενισχύσεων, καθώς και τα πρόσθετα είδη ενισχύσεων και η έκτασή τους, που παρέχονται στα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης, τα πρόσθετα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Τα κριτήρια υπαγωγής, τα στοιχεία αξιολόγησης, η λειτουργία και ο τρόπος εφαρμογής των κριτηρίων αυτών για την υπαγωγή των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 6. Συμπληρωματικά για τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή οι λοιπές διατάξεις του παρόντος Νόμου».

3.....4.....»

3. Στο άρθρο 10 του ν. 3816/2010 (Α' 6) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 10. Αναστολή υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του ν. 3299/2004

1.α. Αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων για την υπαγωγή τους στις ενισχύσεις της επιχορήγησης ή και της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004, όπως ισχύει, υποβάλλονται έως και την 29η Ιανουαρίου 2010. β. Η έναρξη δαπανών για την ένταξη των επενδυτικών σχεδίων στην ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004, είναι δυνατή έως και την 29η Ιανουαρίου 2010. 2. Αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων που θα κατατεθούν στις αρμόδιες υπηρεσίες έως και την 29η Ιανουαρίου 2010, καθώς και για όσες υποβληθείσες δεν έχει εκδοθεί εγκριτική ή απορριπτική απόφαση της Διοίκησης εξετάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 3299/2004 και τις κανονιστικές αποφάσεις κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεών του».

4. Με τα άρθρα 1, 2, 11 και 16 του ν. 3908/2011 «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» (Α' 8), όπως αυτά ισχύουν, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1.

Σκοπός - Πλαίσιο Εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας με τη διαμόρφωση καθεστώτων ενίσχυσης των επενδύσεων, με τα οποία βελτιώνεται η επιχειρηματικότητα, η τεχνολογική ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα

των επιχειρήσεων και η περιφερειακή συνοχή και προωθούνται η πράσινη οικονομία, η αποτελεσματική λειτουργία των διαθέσιμων υποδομών και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. 2. Οι ενισχύσεις του παρόντος νόμου παρέχονται σε συμφωνία με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 (ΕΕ L 214 της 9.8.2008, σελ. 3), όπως εκάστοτε ισχύει, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία) και ειδικότερα ως ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του ως άνω Κανονισμού. 3. Στον παρόντα νόμο δύνανται επίσης να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις άλλων κατηγοριών του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής και για ενισχύσεις με βάση άλλες νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν εξειδίκευσης των όρων και προϋποθέσεων με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ή και των συναρμόδιων Υπουργών. Οι ενισχύσεις αυτές κοινοποιούνται προς έγκριση ή γνωστοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως κατά περίπτωση απαιτείται από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Ο Υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς έγκριση, επανεξέταση ή τροποποίηση το Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Με απόφαση του ίδιου Υπουργού εξειδικεύονται ως εθνικό καθεστώς ο παραπάνω εγκεκριμένος Χάρτης, καθώς και οι κατευθυντήριες Γραμμές και οι Κανονισμοί σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής».

«Άρθρο 2. Υπαγόμενα Επενδυτικά Σχέδια

1. Στο καθεστώς ενισχύσεων του παρόντος νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια σε όλους τους τομείς της Οικονομίας, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων. Ως επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, λογίζονται και όσα αποσκοπούν στην επαναλειτουργία μονάδων, με ή χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, των οποίων η παραγωγική λειτουργία έχει αποδεδειγμένα παύσει πριν την υποβολή αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του νόμου αυτού, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων που στο παρελθόν είχαν υπαχθεί σε επενδυτικούς νόμους και για τα οποία στη συνέχεια εκδόθηκαν αποφάσεις ανάκλησης της υπαγωγής τους.

2. Δεν υπάγονται στο καθεστώς ενισχύσεων του παρόντος νόμου, όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις, οι παρακάτω τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής κατά κατηγορία, ήτοι: α...β...»

3. Επίσης, δεν υπάγονται στο καθεστώς ενισχύσεων του παρόντος νόμου:

α...γ. Προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στις εκάστοτε ισχύουσες Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τις μεγάλες επιχειρήσεις (2004/C 244 της 1 ης Οκτωβρίου 2004, σ. 2) και από το Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής κατά κατηγορία (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 (L 214 της 9.8.2008, σ. 3) για τις Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις .δ...»

«Άρθρο 11

Διαδικασία αξιολόγησης, έγκρισης και ελέγχου υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

1. Αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του παρόντος νόμου υποβάλλονται ως εξής:

α..... β..... γ. ....

2..... 3. Στις ίδιες ως άνω υπηρεσίες υποβάλλονται αντίστοιχα και οι αιτήσεις τροποποίησης απόφασης υπαγωγής, ολοκλήρωσης και πιστοποίησης έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, παράτασης της προθεσμίας ολοκλήρωσης και μεταβίβασης επιχείρησης.

4. Τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου με βάση τη βαθμολογία τους και μέχρι εξαντλήσεως του συνολικού προϋπολογισμού κάθε κατηγορίας επενδυτικού καθεστώτος για κάθε εξαμηνιαία περίοδο. Οι αποφάσεις υπαγωγής εκδίδονται, ως εξής:.....

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: α. τη διαδικασία υποβολής, εξέτασης και έγκρισης των υποβαλλόμενων αιτήσεων και των λοιπών σταδίων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, με τρόπο που να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η διαφάνεια των διοικητικών ενεργειών, καθώς και το περιεχόμενο των εγκριτικών ή τροποποιητικών ή απορριπτικών ατομικών διοικητικών πράξεων, περίληψη των οποίων δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, β. την ιδιότητα, τα προσόντα και τον τρόπο επιλογής των στελεχών

αξιολόγησης, γ. τον τρόπο, το χρόνο, τη διαδικασία υποβολής ενστάσεων και τα όργανα εξέτασης αυτών, δ. την προθεσμία υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, τις προϋποθέσεις και το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο παράτασης αυτής, το χρόνο και τους όρους για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, ε. τον τρόπο και τους φορείς παρακολούθησης της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, στ. τη σύσταση Οργάνων Ελέγχου, την ιδιότητα και τα προσόντα των μελών τους, καθώς και τα κριτήρια επιλογής τους, ζ..... β.....».

«Άρθρο 16. Μεταβατικές διατάξεις

1. Επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στο καθεστώς των νόμων 3299/2004, 2601/1998, 1892/1990 εξακολουθούν να διέπονται από το καθεστώς αυτό.

2. α. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004 εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004, υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος ενίσχυσης τους δεν υπερβαίνει τα όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2007-2013, όπως ισχύει. Σε διαφορετική περίπτωση παρέχονται τα ανώτατα κατά περίπτωση όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, όπως ισχύει.

β. Μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι ισχύουσες κανονιστικές πράξεις ως προς τα Όργανα και διαδικασίες αξιολόγησης και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων που υποβλήθηκαν υπό το καθεστώς των νόμων 3299/2004, 2601/1998, 1892/1990.

γ....

δ. Οι γνωμοδοτικές επιτροπές της παρ. 15 του άρθρου 7 του ν. 3299/2004, όπως ισχύει, εξακολουθούν να λειτουργούν μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των επενδυτικών σχεδίων που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004.

ε. Μετά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 5 του άρθρου 11 του παρόντος νόμου ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις του για τη διενέργεια των ελέγχων, την έκδοση των τροποποιητικών αποφάσεων, των αποφάσεων ολοκληρώσεων και πιστοποιήσεων έναρξης της

παραγωγικής λειτουργίας, των αποφάσεων ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, για τις επενδύσεις που υπήχθησαν στους προγενέστερους επενδυτικούς νόμους.

7. Διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται:

α...

14. Επενδυτικά σχέδια που υποβλήθηκαν στις αρμόδιες υπηρεσίες μέχρι και τις 29.1.2010, και το προβλεπόμενο στην υπ` αριθμ. 33017/25.7.2007 κανονιστική απόφαση, όπως ισχύει, δικαιολογητικό της Ειδικής Γνωμάτευσης του Ε.Ο.Τ. κατατέθηκε σε χρόνο μεταγενέστερο της αρχικής αίτησης, εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004, ανεξάρτητα αν εκκρεμεί, είναι σε διαδικασία εξέτασης ή έχουν εκδοθεί απορριπτικές αποφάσεις λόγω της μη προσκόμισης του δικαιολογητικού αυτού.

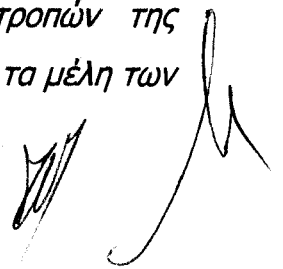
15. Επενδυτικά σχέδια που απεστάλησαν στις αρμόδιες υπηρεσίες ταχυδρομικώς μέχρι και τις 29.1.2010, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3299/2004.

16...»

5. Στο άρθρο τρίτο του ν.4098/2012 (Α' 249) ορίζεται ότι:

«Επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις των νόμων 2601/1998 (Α' 81), 3299/2004 (Α' 261) και 3908/ 2011 (Α' 8) όπως ισχύουν, καθώς και σε μεταγενέστερους νόμους που αφορούν ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων, διέπονται, ως προς την εφαρμογή των νόμων αυτών, από τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο αίτησης υπαγωγής, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από ειδικές ή μεταβατικές διατάξεις».

6. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 241 του ν. 4072/2012 (Α' 86) ορίζεται ότι:
«4. α. Οι αποφάσεις ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, καθώς και οι αποφάσεις συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις, για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί ή θα υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 3299/2004 και των νόμων 2601/1998 και 1892/1990, εκδίδονται κατόπιν γνωμοδότησης των Γνωμοδοτικών Επιτροπών της παραγράφου 15 του άρθρου 7 του ν. 3299/2004. Ο αρμόδιος Υπουργός, μπορεί να παραπέμπει στην Γνωμοδοτική Επιτροπή, αποφάσεις τροποποιήσεων, ολοκληρώσεων και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων όταν το κρίνει αναγκαίο. β. Για το σκοπό αυτόν παρατείνεται η λειτουργία των Γνωμοδοτικών Επιτροπών της παραγράφου 15 του άρθρου 7 του ν. 3299/2004. Οι εν λόγω Επιτροπές, τα μέλη των

οποίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τα έντεκα (11), ανασυγκροτούνται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος».

Ζ. Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 11 του ν.3908/2011 (Α' 8) εκδόθηκε το π.δ. 33/2011 (Α' 83), στα άρθρα 4 και 5 του οποίου, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 1 του π.δ. 158/2013 (Α' 250), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 4 Αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων

I. Η Αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων πραγματοποιείται σε δύο στάδια: I. Στάδιο ελέγχου νομιμότητας

«α. Με ευθύνη της αρμόδιας κατά περίπτωση Υπηρεσίας του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 3908/2011, κάθε επενδυτικό σχέδιο ελέγχεται αν πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του νόμου 3908/2011. Αν διαπιστωθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, το επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση II. Διαφορετικά εκδίδεται αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Υπηρεσίας.....

II. Στάδιο αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων

α. Η Αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων ανατίθεται σε δύο αξιολογητές οι οποίοι επιλέγονται από το οικείο Μητρώο με τυχαία ηλεκτρονική επιλογή, μέσω του ΠΣΚΕ-Επ.β. Για τα επενδυτικά σχέδια Περιφερειακής Συνοχής, οι αξιολογητές επιλέγονται από διαφορετικές Περιφέρειες, αποκλεισμένων όσων είναι εγκατεστημένοι στην Περιφέρεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. γ.....».

«Άρθρο 5 Ενστάσεις

«1. Κατά της απορριπτικής απόφασης του άρθρου 4 παρ. 1 περ. I του παρόντος επιτρέπεται ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την αποστολή της απόφασης στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που δήλωσε ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου κατά την εγγραφή του στο ΠΣΚΕ-Επ.

2. Με απόφαση των Οργάνων της παραγράφου 4 του άρθρου 11 του νόμου 3908/2011 συγκροτείται κατ' έτος επιτροπή ενστάσεων από πέντε μέλη και τους νόμιμους αναπληρωτές τους, που προέρχονται από τον αρμόδιο φορέα υπαγωγής της επένδυσης με υπηρεσιακή εμπειρία στον τομέα των επενδύσεων,.....»

II. Κατά την ενώπιον της Ολομελείας συζήτηση μεταξύ των μελών επί της ερμηνείας των προπαρατεθεισών διατάξεων, διατυπώθηκαν επί του τεθέντος ερωτήματος οι κατωτέρω δύο γνώμες:

1. Η γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Ιωάννη Σακελλαρίου, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ, Μιχαήλ Απέσσο και Αλέξανδρο Καραγιάννη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Παρασκευά Βαρελά, Ανδρέα Γραμματικό, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Παναγιώτη Σπανό, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Κωνσταντίνο Χαραλαμπίδη, Ευγενία Βελώνη, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριο Μακαρονίδη, Αλέξανδρο Ροϊλό, Ευστράτιο Συνοίκη, Ελένη Πασαμιχάλη και Χριστίνα Διβάνη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 20**), και με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Ιωάννα Λεμπέση (γνώμη χωρίς ψήφο), δέχθηκε τα ακόλουθα:

α. Από τη διάταξη του άρθρου 2 του Α.Κ. σαφώς προκύπτει ότι, κατά γενικό κανόνα, οι νόμοι είναι διηνεκείς και ισχύουν μέχρις ότου καταργηθούν με άλλο κανόνα δικαίου, δηλαδή κυρίως με τυπικό νόμο ή με έθιμο. Η κατάργηση νόμου με νόμο είναι είτε ρητή (άμεση), όταν ο νεότερος νόμος περιλαμβάνει ειδική διάταξη για την κατάργηση του παλαιότερου νόμου, είτε σιωπηρή (έμμεση), όταν από το περιεχόμενο του νεότερου νόμου προκύπτει σαφώς ότι τούτο είναι αντίθετο ή ασυμβίβαστο προς εκείνο του παλαιότερου (ΑΠ 263/1982, ΝΣΚ 281/2009, 216/2010, 295/2012).

β. Κατά τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3908/2011, με τον νόμο αυτόν θεσπίσθηκε ένα νέο καθεστώς ενισχύσεων των ιδιωτικών επενδύσεων, σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη για την ελληνική οικονομία περίοδο, με σκοπό την αναπτυξιακή επανεκκίνηση με την προώθηση βιώσιμων επενδύσεων. Ειδικότερα, η θέσπιση αυτού του νέου καθεστώτος κρίθηκε επιβεβλημένη ενόψει του γενικότερου προβληματισμού για τον βαθμό συμβολής των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων (1262/1982, 1892/1990, 2601/1998 και 3299/2004) στην οικονομική ανάπτυξη και κυρίως την περιφερειακή συνοχή της χώρας που αποτελούσε στόχο αλλά και λόγο για τη θεσμοθέτηση του περιφερειακού χαρακτήρα των ενισχύσεων αυτών. Η συσσωρευμένη εμπειρία έδειξε ότι ο ν.3299/2004 κατά την πενταετή υλοποίησή του δεν συνέβαλε επαρκώς στον ρυθμό ανάπτυξης και στην ανταγωνιστικότητα της

οικονομίας στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, στην απασχόληση και στην οικονομική συνοχή. Περαιτέρω, στο άρθρο 2 περιλαμβάνονται τα υπαγόμενα στο νόμο επενδυτικά σχέδια, τα οποία καταρχήν αναφέρονται σε όλους τους τομείς της οικονομίας και στη συνέχεια παρατίθενται οι αναγκαίες εξαιρέσεις, οι οποίες είτε προβλέπονται από την κοινοτική νομοθεσία είτε αποτελούν εθνικές επιλογές. Στις επιλογές αυτές οδήγησε αφ' ενός μεν η πολύχρονη εμπειρία των εφαρμοσθέντων κατά το παρελθόν επενδυτικών νόμων αφ' ετέρου δε η προσδοκώμενη προστιθέμενη αξία των επενδυτικών σχεδίων στην εθνική οικονομία.

Υ. Στις διατάξεις του νέου επενδυτικού νόμου δεν προβλέπεται ρητά η κατάργηση του ν. 3299/2004. Ωστόσο, τόσο από το σκοπό, όσο και από το περιεχόμενο των διατάξεων αυτού, σαφώς συνάγεται ότι θεσπίστηκε ένα νέο καθεστώς επενδύσεων, που με τις ρυθμίσεις του θα συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, με την προώθηση, μεταξύ των άλλων, βιώσιμων επενδύσεων, με σκοπό την πλήρη αντικατάσταση του υφιστάμενου καθεστώτος του ν.3299/2004. Συνεπώς είναι σαφές ότι, από την ισχύ του νέου επενδυτικού νόμου, ο ν.3299/2004 έχει καταργηθεί στο σύνολό του, εφαρμόζεται δε μόνο στις ρητώς αναφερόμενες στο άρθρο 16 αυτού περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση νέων αιτήσεων επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Ενόψει τούτου και δοθέντος ότι στον νέο νόμο όχι μόνο δεν περιλαμβάνεται αντίστοιχη διάταξη με αυτή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 3299/2004, αλλά αντιθέτως ρητά ορίστηκε ότι δεν υπάγονται στις διατάξεις του οι προβληματικές επιχειρήσεις, καθόσον εκτιμήθηκε από τον νομοθέτη ότι η επιχορήγηση αυτών δεν θα εξυπηρετούσε τον σκοπό του νέου επενδυτικού νόμου, σαφώς συνάγεται ότι από την έναρξη ισχύος του δεν διατηρείται σε ισχύ το δικαίωμα υποβολής επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προς υπαγωγή στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, καθώς και δεν υφίσταται υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να προβεί σε αξιολόγηση αυτών.

Εξάλλου, ενώ με τον νέο επενδυτικό νόμο και το κατ' εξουσιοδότηση αυτού προεδρικό διάταγμα θεσπίστηκε νέα διαδικασία και νέα όργανα αξιολόγησης και έγκρισης των υποβαλλόμενων αιτήσεων και των λοιπών σταδίων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, εν τούτοις δεν ορίστηκε ότι η νέα αυτή διαδικασία αξιολόγησης, έγκρισης και ελέγχου υλοποίησης αυτών εφαρμόζεται και για τις νέες

αιτήσεις των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, δεδομένου ότι στις μεταβατικές διατάξεις του νέου επενδυτικού νόμου δεν υφίσταται πρόβλεψη για εφαρμογή επί αυτών των διατάξεων του ν.3299/2004. Παρατηρείται επίσης ότι αν και ορίστηκε ρητά στις μεταβατικές διατάξεις του νόμου (άρθρο 16 παρ.2 περ. δ') ότι οι γνωμοδοτικές επιτροπές της παραγράφου 15 του άρθρου 7 του ν.3299/2004 εξακολουθούν να λειτουργούν μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των επενδυτικών σχεδίων που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3299/2004, δεν υφίσταται ρύθμιση ότι οι ως άνω γνωμοδοτικές επιτροπές θα εξακολουθούν να λειτουργούν και για την εξέταση των νέων αιτήσεων επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης, λαμβανομένου υπόψη ότι δεν υφίσταται πρόβλεψη για την υπαγωγή τους στα νέα όργανα αξιολόγησης. Επιπροσθέτως, καίτοι με την παράγραφο 4 του άρθρου 241 του ν.4072/2012 προβλέπεται η παράταση λειτουργίας των ανωτέρω Γνωμοδοτικών Επιτροπών προκειμένου να γνωμοδοτήσουν για τις περιοριστικά αναφερόμενες σ' αυτήν περιπτώσεις, μεταξύ αυτών επίσης δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση εξέτασης νέων αιτήσεων επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, μετά την ισχύ του νέου επενδυτικού νόμου (ν.3908/2011), έχει καταργηθεί.

Εκ των μελών της πλειοψηφίας, οι Μιχαήλ Απέσσος και Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ., Παρασκευάς Βαρελάς, Στυλιανή Χαριτάκη, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Ελένη Σβολοπούλου και Αλέξανδρος Ροϊλός, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους (**ψήφοι 8**), υποστήριξαν επιπροσθέτως την άποψη ότι η κατά τα ανωτέρω διατυπωθείσα γνώμη της πλειοψηφίας επιστηρίζεται και με τις κατωτέρω σκέψεις και αιτιολογίες:

Με την παράγραφο 1 περ. α' του άρθρου 10 του ν.3816/2010 ορίστηκε η 29η Ιανουαρίου 2010 ως καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στις ενισχύσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 3299/2004. Από την κατηγορηματική διατύπωση του β' εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3299/2004 προκύπτει ότι, ως επενδυτικά σχέδια στο πλαίσιο του νόμου αυτού θεωρούνται και τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και

αναδιάρθρωσης. Επομένως, η αναστολή κατελάμβανε και τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3299/2004. Η γενομένη στην παρ. 1α του άρθρου 10 του ν. 3816/2010 αναφορά σε αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων ανάλογα με το είδος της χορηγούμενης ενίσχυσης δεν οδηγεί σε αντίθετο συμπέρασμα, δεδομένου ότι και για τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης η χορήγηση των ενισχύσεων γίνεται εναλλακτικά, κατ' αρχήν, με δυνατότητα, όμως, και συνδυαστικής χορήγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του ν. 3299/2004. Άλλωστε, τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης διαφοροποιούνταν από τα λοιπά επενδυτικά σχέδια μόνο κατά την απαίτηση της προηγούμενης έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συμβατότητα τους με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς. Σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική έκθεση, η αναστολή αποσκοπούσε στην επανεξέταση του συνόλου των ρυθμίσεων του ν. 3299/2004, με βασικό προσανατολισμό τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου, που απετέλεσε ο ν. 3908/2011, στις διατάξεις του οποίου, όμως, δεν προβλέπεται οποιαδήποτε ενίσχυση για τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Ενόψει τούτων, το δικαίωμα για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων οποιασδήποτε μορφής στις ενισχύσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 3299/2004, επομένως και των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης, καταργήθηκε ουσιαστικά από 29-1-2010, με την ως άνω διάταξη της παραγράφου 1 περ. α του άρθρου 10 του ν.3816/2010, δηλαδή πολύ πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3908/2011 και, φυσικά, έπαυσε να υφίσταται μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, καθόσον, ως ήδη ελέχθη, δεν περιελήφθησαν στις διατάξεις του ρυθμίσεις για τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

2. Η γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιό, Δημήτριο Χανή, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη και Σταύρο Σπυρόπουλο, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 4**), δέχθηκε τα ακόλουθα:

1. Με τη διάταξη του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ καθιερώνεται το ασυμβίβαστο των κρατικών ενισχύσεων. Όμως, από τη βασική αυτή αρχή προβλέπονται συγκεκριμένες εξαιρέσεις. Οι εξαιρέσεις αυτές κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες: α) τις de jure συμβατές με την Κοινή Αγορά (παρ.2, αυτοδίκαιες εξαιρέσεις) και β) εκείνες που δύνανται, κατά περίπτωση, να κριθούν ως συμβατές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

(παρ.3, δυνητικές εξαιρέσεις). (Α. Μεταξάς σε Β. Χριστιανό, Συνθήκη ΕΕ και ΣΛΕΕ, κατ' άρθρο ερμηνεία, σελ.598)

Κατά το άρθρο 108 παρ. 3 της ΣΛΕΕ τα κράτη μέλη υποχρεούνται: α) να κοινοποιούν στην Επιτροπή εγκαίρως και πλήρως τα σχέδια θέσπισης ή τροποποίησης των ενισχύσεων βάσει ενός λεπτομερούς και πλήρους ερωτηματολογίου και β) να μην εφαρμόσουν τα σχεδιαζόμενα μέτρα προτού η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση (standstill obligation). (Α. Μεταξάς, ό.π.σελ.608,609).

Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι η κατ' εξαίρεση από τον γενικό κανόνα της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων δυνατότητα των κρατών μελών να χορηγούν σε ορισμένες περιπτώσεις ενισχύσεις, υπό τις προϋποθέσεις και τους όρους που ορίζονται σε αυτές, δεν εμποδίζει το κράτος μέλος να κρίνει εάν, τότε και υπό ποίους περαιτέρω όρους θα χορηγήσει τις ενισχύσεις αυτές.

Περαιτέρω, με βάση το άρθρο 108 παρ.1, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εκδίδει «κατευθυντήριες γραμμές», προκειμένου να υποδείξει τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύει να ασκήσει την αρμοδιότητά της ως προς την αξιολόγηση νέων ενισχύσεων ή καθεστώτων υφισταμένων ενισχύσεων. Παρά το γεγονός ότι οι κατευθύνσεις αυτές δεν δεσμεύουν τα Δικαστήρια, εντούτοις αποτελούν ένα χρήσιμο σημείο αναφοράς, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη διασφάλιση της διαφάνειας, της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας δικαίου (Α. Μεταξάς ό.π., σελ.603 όπου και παραπομπή σε ΔΕΚ, C-387/97, σκ. 87-89). Ειδικότερα, έχει γίνει δεκτό ότι με τις κατευθυντήριες γραμμές η Επιτροπή ερμηνεύει τις διατάξεις της Συνθήκης, αλλά και αυτοπεριορίζεται ως προς την εξουσία εκτίμησης και ελέγχου της των κρατικών ενισχύσεων (Α. Μεταξάς ό.π, σελ.603, όπου και παραπομπή σε ΔΕΕ, C-415/07, σκ. 23, 25-27 και 32). Τέτοιες κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν και οι «κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων» (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 244 της 1ης Οκτωβρίου 2004 σελ. 2).

2. Στο άρθρο 3 του ν.3299/2004 αναφέρονται και περιγράφονται αναλυτικά τα υπαγόμενα στις ενισχύσεις του νόμου αυτού επενδυτικά σχέδια, στα δε άρθρα 5,6 και 7 ορίζονται οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί, οι όροι, τα κριτήρια και η διαδικασία για την χορήγηση των ενισχύσεων αυτών καθώς και οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων σε αυτή οργάνων.

Στο άρθρο 9 του αυτού νόμου προβλέπονται «ειδικά καθεστώτα» ενίσχυσης, στα οποία εντάσσονται, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, και τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης μεταποιητικών ή μεταλλευτικών επιχειρήσεων υφιστάμενων φορέων που απασχολούν τουλάχιστον 100 άτομα και βρίσκονται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 7 παρ.4α του ν. 3631/2008, οι προδιαγραφές, οι προϋποθέσεις, το είδος και οι όροι της ενίσχυσης του συγκεκριμένου κάθε φορά επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης ορίζονται με την απόφαση της υπαγωγής του στο ειδικό αυτό καθεστώς ενίσχυσης. Κατά την ίδια διάταξη, οι προδιαγραφές, οι προϋποθέσεις, το είδος και οι όροι αυτοί πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις *«κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων»* (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 244 της 1ης Οκτωβρίου 2004 σελ. 2) και να έχουν, προηγουμένως, εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (βλ. άρθρο 108 ΣΛΕΕ).

Με την 377/2013 γνωμοδότηση της Α' Τακτικής Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., που εξεδόθη επί ερωτήματος ως προς την υπαγωγή ή μη στη διάταξη της παραγράφου 1 περ. α' του άρθρου 10 του ν. 3816/2010 των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3299/2004, έγινε δεκτό ότι με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ.2 του ν.3299/2004 θεσπίστηκε ένα ειδικό καθεστώς ενισχύσεων για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων, το οποίο σαφώς διακρίνεται από το γενικό καθεστώς ενισχύσεων, το οποίο ρυθμίζει τις ενισχύσεις που παρέχονται στα νέα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στον ανωτέρω νόμο. Κατόπιν τούτου, η οριζόμενη στην άνω διάταξη (άρθρο 10 του ν. 3816/2010) καταληκτική ημερομηνία καταλαμβάνει μόνο τις αιτήσεις υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων, νοουμένων ως τέτοιων των νέων μελλοντικών επενδύσεων και όχι των σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης τα οποία, εάν ο νομοθέτης ήθελε να περιλάβει στη εν λόγω διάταξη θα το είχε ορίσει ρητά, ενόψει της αδιαμφισβήτητης διάκρισης του γενικού καθεστώτος ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων του ν.3299/2004 από το ειδικό καθεστώς ενίσχυσης σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

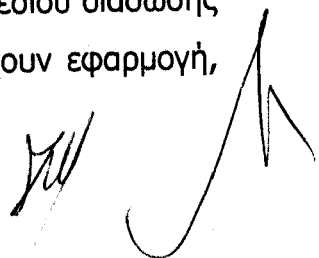
3. Στις διατάξεις του νέου επενδυτικού νόμου (ν.3908/2011) όχι μόνο δεν περιέχονται, ούτε στις κύριες ούτε στις μεταβατικές διατάξεις, ρυθμίσεις σχετικά με

τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης, αλλά, αντιθέτως, ρητώς ορίστηκε στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 αυτού ότι δεν υπάγεται στις ρυθμίσεις του η διάσωση των προβληματικών επιχειρήσεων, όπως ορίζονται στις εκάστοτε ισχύουσες Κοινοτικές Κατευθυντήριες για τις μεγάλες επιχειρήσεις (2004/C 244 της 1ης Οκτωβρίου 2004, σ. 2) και από το Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής κατά κατηγορία (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 (L 214 της 9.8.2008, σ. 3) για τις Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις.

Συνεπώς, ενόψει της μη ρητής κατάργησης του ν.3299/2004 από το νεότερο επενδυτικό νόμο (ν.3908/2011) και της σαφούς διάκρισης του γενικού καθεστώτος ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων του ν.3299/2004 από το ειδικό καθεστώς ενίσχυσης των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης του άρθρου 9 παρ. 2 του ν.3299/2004, η διάταξη αυτή εξακολουθεί να ισχύει και μετά την έναρξη ισχύος του ν.3908/2011.

Παρατηρείται σχετικά ότι η προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 του ν.3299/2004 ενίσχυση, μετά την αντικατάσταση της διάταξης αυτής με το άρθρο 7 παρ.4α του ν. 3631/2008, είχε αποσυνδεθεί πλήρως από τις λοιπές διατάξεις του ν.3299/2004, οι οποίες εφαρμόζονται, κατά τα προβλεπόμενα στο τελευταίο εδάφιο της, συμπληρωματικά και μόνο για τις διαδικασίες και τα όργανα ελέγχου του νόμου αυτού, εναπόκειται δε στην κρίση του έχοντος την αποφασιστική για τη χορήγηση της ενίσχυσης αρμοδιότητα οργάνου η αξιολόγηση του συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου και η προώθηση της διαδικασίας για την έκδοση της σχετικής απόφασης υπαγωγής στο ειδικό αυτό καθεστώς ενίσχυσης.

Ειδικότερα, ενώ, υπό το καθεστώς που ίσχυε πριν την αντικατάσταση αυτή, οι προϋποθέσεις και όροι που θα έπρεπε να συντρέχουν, καθώς και τα πρόσθετα είδη ενισχύσεων και η έκτασή τους, όπως, επίσης, και τα πρόσθετα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που έπρεπε να συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής, προβλεπόταν να καθορισθούν με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και περαιτέρω ήταν αναγκαία η γνωμοδότηση και της γνωμοδοτικής επιτροπής ως προς την ιδιαίτερα ή μη δυσμενή κατάσταση της επιχείρησης, στη νέα διάταξη δεν περιέχεται αντίστοιχη ρύθμιση. Για την υπαγωγή πλέον ενός επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης στο καθεστώς ενίσχυσης της διάταξης αυτής έχουν εφαρμογή,

τόσο ως προς τις ουσιαστικές, όσο και τις διαδικαστικές προϋποθέσεις, οι προαναφερόμενες κατευθυντήριες γραμμές, οι δε προδιαγραφές, προϋποθέσεις, το είδος και οι όροι της ενίσχυσης του συγκεκριμένου κάθε φορά επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης ορίζονται με την απόφαση της υπαγωγής του στο ειδικό αυτό καθεστώς ενίσχυσης, αφού πρώτα έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κατόπιν των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, το ειδικό καθεστώς ενισχύσεων για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων που θεσπίσθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ισχύ του νέου επενδυτικού νόμου (ν. 3908/2011), και συνεπώς είναι δυνατή η υποβολή και η εξέταση από την αρμόδια Υπηρεσία επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προς υπαγωγή στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004.

III. Κατόπιν των ανωτέρω, επί του υποβληθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί, **κατά πλειοψηφία**, ότι το ειδικό καθεστώς ενισχύσεων για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων που θεσπίσθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, μετά την ισχύ του νέου επενδυτικού νόμου (ν.3908/2011), έχει καταργηθεί, παρεπομένως δε, δεν υφίσταται δικαίωμα υποβολής επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προς υπαγωγή στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.3299/2004, ούτε αντίστοιχη υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να προβεί σε αξιολόγηση αυτών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17 -6-2014

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Β. Σακελλαρίου

Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ιωάννα Λεμπέση

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ